

Selvitys HSL:n liikennekaluston tilaajavärytyksestä ja raitiovaunujen värytyksestä

156/00.04.02/2026 Selvitys HSL:n liikennekaluston tilaajavärytyksestä ja raitiovaunujen värytyksestä

Hallitus 26.05.2026

Esittelijä Vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver
Valmistelija Johtaja Mari Flink, etunimi.sukunimi@hsl.fi
Johtaja Johanna Wallin, etunimi.sukunimi@hsl.fi
Markkinointipäällikkö Anu Koskinen, etunimi.sukunimi@hsl.fi
Liikennejärjestelmäasiantuntija Sakari Metsälampi, etunimi.sukunimi@hsl.fi

Tausta

HSL:n hallitus on pyytänyt yhteenvetoa Helsingin raitiovaunujen värytyksestä. Tässä lausunnossa kootaan yhteen raitioliikenteen värytykseen liittyvä historia, HSL:n tilaajavärytyksen periaatteet sekä nykyiset ja tulevat linjaukset. Katsauksen periaatteena on, että liikennevälineiden ulkoasu on osa koko HSL-alueen joukkoliikennejärjestelmän palvelukokemusta. Värytystä ei tarkastella vain yksittäisen kulkuvälineen tai yhden kaupungin näkökulmasta, vaan osana seudullista, asiakkaalle yhtenäisenä näyttäytyvää kokonaisuutta.

Yhtenäisen joukkoliikenneilmeen merkitys

Suurissa kaupungeissa joukkoliikennettä operoivat yleensä useat eri yhtiöt, jolloin joukkoliikennettä yhdistää tilaajaviranomaisen yhtenäinen brändi. Jos yhtenäistä joukkoliikenteen ilmettä ei ole, matkustaja voi kokea käyttävänsä useita irrallisia palveluita. Yhtenäinen ilme tekee järjestelmästä psykologisesti yhtenäisen ja intuitiivisen kokonaisuuden, madaltaa käyttökynnystä, selkeyttää viestintää sekä vahvistaa joukkoliikenteen imagoa ja yhtenäistä kaupunkikuvaa. HSL:n yhtenäinen ilme viestii, että kyseessä on yksi selkeä seudullinen palvelu, ei kokoelma yksittäisten kuntien tai liikennöitsijöiden omia kulkuvälineitä. Yhtenäinen ilme ja brändi ei kuitenkaan tarkoita muuttumattomuutta. Vahvat brändit säilyvät merkityksellisinä uudistamalla hallitusti.

HSL:n joukkoliikenteen yhtenäinen ilme on alusta asti perustunut monivärisyyteen ja kaarevaan valkoiseen elementtiin. HSL:ää perustettaessa ratikan vihreä väri, metron oranssi ja bussien sinisyys otettiin joukkoliikennebrändin suunnittelussa ilmeen lähtökohdiksi. Tämän valinnan johdosta jokaiselle joukkoliikennemuodolle on valikoitunut oma erillinen tunnusväri, joita yhdistää kuitenkin tietyt HSL-ilmeen elementit. Tavoitteena on ollut tunnistettava ja vahva kalusto, joka muodostaa asiakkaalle mahdollisimman yhtenäisen HSL:n brändin mukaisen kokonaisuuden.

HSL:n perustamisen yhteydessä hallitus päätti yhtenäisen tilaajavärytyksen käyttöönotosta koko seudun linja-autoliikenteessä vuonna 2010. HSL:n yhtenäinen muotokieli, kaareva valkoinen elementti, otettiin käyttöön ensimmäisen kerran vuonna 2011 ja sama elementti sitoo nykyään eri kulkumuodot visuaalisesti yhdeksi kokonaisuudeksi. Vuonna 2012 tilaajavärytys laajeni bussiliikenteen runkolinjoille oranssilla ilmeellä. Vuonna 2015 yhtenäinen brändi tuli junakalustoon violetina ilmeenä, pyöräilyyn keltaisena ja vuonna 2023 turkoosinvihreänä seudulliseen raitioliikenteeseen. Vuonna 2025 ilme laajeni kaarevana valkoisena elementtinä Helsingin raitioliikenteeseen perinteisen verkon laajennuksille hankittujen uusien pikaraitiovaunujen myötä, joissa yhdistyy sekä kantakaupungin raitiovaunun että pikaraitiovaunun ominaisuuksia.

Historiallinen tausta

Helsingin ensimmäiset raitiovaunut 1800-luvulla olivat vihreävalkoisia ja puun värisiä. Puun väri muuttui myöhemmin keltaiseksi, valkoinen väri jäi pois ja tästä periytyy ratikoiden keltavihreä väritys. 1970- ja 1980-luvuilla kokeiltiin siirtymistä yhtenäiseen oranssiin ja punaiseen ilmeeseen: metro ja raitiovaunut olivat oransseja ja junat punaisia. Raitiovaunujen vihreä väritys palautettiin vuosien 1986–1995 aikana.

Raidejokerille eli pikaratikka 15:lle suunniteltiin vihreään värimaailmaan perustuva ilme, joka kuitenkin erottuu keskustaratikan ilmeestä sekä fyysisesti että matkustajainformaatioissa, koska sen palvelukonsepti (nopeus, pysäkkiväli, pysähtymiskäytännöt) poikkeavat keskustaratikoista. Kantakaupungin ulkopuolella kulkevat seudulliset raitiolinjat kuten pikaratikka 15 ja tuleva Vantaan ratikka käyttävät jatkossakin seudullista turkoosia väritystä.

Kesäkuussa 2025 julkistettiin kantakaupungin ulkopuolisia verkon laajennuksia varten hankittujen pikaraitiovaunujen ilme, joka sovittaa yhteen keltavihreän väriperinteen ja HSL:n seudullisen tilaajailmeen valkoisine elementteineen. Näitä vaunuja on suunniteltu ajettavaksi Laajasalon ja Kalasataman linjoilla 11, 12 ja 13 sekä Länsiratikat-hankkeen uusilla linjoilla. Siirtymävaiheessa osa kantakaupungin raitioliikenteen vuoroista ajetaan linjalta 15 tutun turkoosin värimaailman omaavilla vaunuilla mutta lähivuosina nämäkin yhtenäistetään kantakaupungin ilmeeseen.

Muut kantakaupungin yksisuuntaiset raitiovaunut säilyvät toistaiseksi nykyisessä keltavihreässä värityksessään ilman valkoisia päätyjä pitkälle 2030-luvun puolelle. Vanhempien nivelraitiovaunujen väritystä ei ole tarkoitus muuttaa.

Päätöksentekoperiaatteet

HSL:n hallitus ja omistajat eivät ole päättäneet yksittäisiä ulkoasukysymyksiä tilaajavärityksen laajentuessa uusiin liikennemuotoihin. Ratkaisuja on käsitelty useimmiten iltakouluissa yleensä kalustohankintojen yhteydessä. HSL:n perussopimuksessa joukkoliikenteen brändi ja ilme on määritelty HSL:n tehtäväksi. Suunnittelussa ovat korostuneet seuraavat periaatteet:

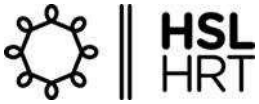
- Tarkastellaan koko joukkoliikennejärjestelmää, ei yksittäistä kulkuvälinettä.
- Yhteensovitetaan kulkumuodot, opastus ja palvelukokemus.
- Päätökset tehdään seudullisesta kokonaisuudesta, ei yhden kaupungin tai yksittäisen kulkumuodon näkökulmasta.
- Linjaukset perustuvat helppoon ja intuitiiviseen käytettävyyteen eivätkä pelkästään esteettisiin preferensseihin.

Tulevia uudistuksia

Pelkästään kantakaupungin sisällä kulkevien uusien hankittavien raitiovaunujen tarkkaa tulevaa ilmettä ei ole vielä määritelty. Nykyiset Helsingin keltavihreät raitiovaunut säilyvät liikenteessä joka tapauksessa pitkälle 2030-luvun puolelle. Metron uusien M400-junien vaunuhankintakilpailutus on käynnissä. Päätös metron värityksestä tehdään vuoden 2028 aikana. Metron alkuperäisen ilmeen ja designin kokonaisuus on Antti Nurmesniemen ja Börje Rajalinin suunnittelema. HSL aikoo kunnioittaa metron design-kokonaisuutta myös tulevaisuudessa.

Yhteenveto

HSL:n kalustoilme yhdistää Helsingin historiallista joukkoliikenneilmettä seudulliseen yhtenäiseen tilaajailmeeseen. Muutoksia tehdään maltillisesti kaluston uusiutuessa ja verkoston laajentuessa. Näin vältetään tarpeettomat kustannukset ja varmistetaan, että nykyinen kalusto säilyy käyttökelpoisena samalla kun uudet vaunut kytkeytyvät yhtenäiseen brändiin, muodostavat yhtenäisen ja ymmärrettävän

palvelukokonaisuuden ja uudistavat tarvittaessa maltillisesti HSL:n ilmettä joukkoliikennekalustossa.

Ehdotus

Hallitus päättää merkitä selvityksen HSL:n liikennevälineiden värityksestä tiedoksi.

Päätös